

Iva Tošić¹
Olivera Novaković²

ODGOVORNOST I OSIGURANJE OD ODGOVORNOSTI ORGANIZATORA SPORTSKE PRIREDBE

Apstrakt

Svako bavljenje sportom nosi sa sobom određeni rizik pa samim tim na svim vrstama sportskih priredbi može doći do nesreće i oštećenja učesnika ili drugih lica. U ovakvim situacijama postavlja se pitanje odgovornosti organizatora sportske priredbe za nastalu štetu usled čega mogu nastati ogromni troškovi za njega, koje on u mnogim slučajevima neće ni biti u mogućnosti da plati. Upravo u cilju zaštite organizatora, ali i učesnika i drugih lica koja mogu pretrpeti štetu zaključuje se ugovor o osiguranju od odgovornosti organizatora sportske priredbe. Na ovaj način organizator se štiti od odštetnih zahteva koji mogu ozbiljno ugroziti njegovu solventnost, a oštećena lica su sigurna da će im šteta biti nadoknađena.

U prvom delu rada autorke objašnjavaju šta se to smatra sportskom priredbom i koje lice se smatra njenim organizatorom, dok je u drugom delu obrađeno pitanje odgovornosti i osiguranja od odgovornosti organizatora sportske priredbe u domaćem i uporednom zakonodavstvu uz kritički osvrt na domaće zakonodavno rešenje i predloge za unapređenje ovih pitanja u Srbiji.

Ključne reči: *sport, organizator sportske priredbe, osiguranje od odgovornosti, sportska priredba.*

1. Uvod

Obavljanje pojedinih aktivnosti prate opasnosti i rizici čak i u slučajevima kada se vrše u skladu sa propisima, standardima, običajima i pravilima struke, usled čega može nastati šteta za veliki broj lica. Jednu od takvih aktivnosti predstavlja i sport, iz razloga što se sportske aktivnosti održavaju često uz istovremeno prisustvo velikog broja ljudi na određenom prostoru (sportisti, publika, sudije, delegati, službena lica), uz izražen takmičarski naboj i strast gledalaca, što je ponekad teško kontrolisati.³

Definisanje pojma sporta predstavlja težak zadatak zbog njegove duge istorije i značaja koji ima. Međutim, međunarodne konvencije i zakoni određenih

---

¹ Istraživač pripravnik u Institutu za uporedno pravo; mail: iva_tosic@hotmail.com

² Advokatski pripravnik; mail: olja91novakovic@gmail.com

³ M. Mićović, „Sport i osiguranje“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, 4/2012, 741.

država u oblasti sporta teže da prilikom regulisanja materije sporta, daju i njegovu definiciju koja će dati širok manevarski prostor za tumačenja, a kasnije i primenu u svim aktivnostima koja su vezana za sport.⁴ Prema važećem zakonu sport se definiše kao deo fizičke kulture koji obuhvata svaki oblik organizovanog i neorganizovanog obavljanja sportskih aktivnosti i sportskih delatnosti od strane fizičkih i pravnih lica u sistemu sporta, u cilju zadovoljenja potreba čoveka za stvaralaštvom, afirmacijom, fizičkim vežbanjem i takmičenjem sa drugima.⁵ Posmatrajući razvoj sporta tokom prethodnih decenija, može se primetiti značajan rast interesovanja za sportske aktivnosti, što u pogledu amaterskog bavljenja sportom, što profesionalnog, a sa rastom interesovanja, došlo je i do rasta dostupnosti većine sportskih disciplina širokim masama.

Od sredine 70-ih godina XX veka sport se ubrzano komercijalizovao i sve više profesionalizovao, pretežno na tlu Severne Amerike i Evrope. To je doprinelo njegovoj transformaciji u privrednu delatnost i posebnu vrstu industrije – sportsku industriju, koja se danas ubraja u širu industrijsku granu nazvanu industrija zabave. Taj proces transformacije savremenog sporta iz sfere zabavne i rekreativne ljudske delatnosti u sferu profitabilne komercijalne aktivnosti, dovršen je prvo u Sjedinjenim Američkim Državama (SAD) tokom 80-ih godina XX veka, a zatim i u Evropi, sredinom 90-ih. Kasnije, početkom XXI veka, ta tendencija se preselila i na ostale kontinente, tako da danas većina država sveta poseduje profesionalne sportske lige u najpopularnijim i najkomercijalnijim sportovima, i samim tim izuzetno dinamično sportsko tržište.⁶ Samim tim sport više nije samo zabava za stanovništvo, već konstantno rastuća privredna delatnost.⁷

Ubrzan razvoj i sve veće širenje sportskih aktivnost na šire mase sa sobom nosi i veći rizik od nastanka štetnih događaja. Iz tih razloga organizator sportske priredbe mora prilikom njene organizacije upotrebiti potrebno znanje i maksimalni oprez u preduzimanju mera kojima bi se u što većoj meri suzbile opasnosti koje prete učesnicima, gledaocima ali i ostalim trećim licima.⁸ U slučaju određenih propusta on može biti opterećen mnogobrojnim zahtevima za naknadu štete koji mogu znatno pogoršati njegovu finansijsku situaciju. Upravo u cilju sprečavanja ovakve situacije zaključuje se ugovor o osiguranju od odgovornosti organizatora sportske priredbe. Na ovaj način, osim što se pruža zaštita organizatoru, štite se i sama oštećena lica jer mogućnost naknade štete neće zavisiti samo od finansijskog stanja organizatora priredbe. Takođe, na ovaj način se izbegavaju dugi i iscrpljujući sudski postupci između oštećenog lica i organizatora do kojih bi dolazilo u slučajevima kada šteta nije nadoknađena.

Osiguranje od odgovornosti predstavlja jedan od oblika imovinskog osiguranja. Glavna karakteristika imovinskih osiguranja za razliku od osiguranja

⁴ S.Andonović, „Pravo na sport kao ljudsko pravo“, *Strani pravni život* 3/2017, 132-133.

⁵ Zakon o sportu, *Sl. glasnik RS br. 10/2016*, čl.2 st.2.

⁶ D.Šuput, „Navijačko nasilje kao ograničavajući faktor razvoja tržišta osiguranja u sportu“, *Tokovi osiguranja*, 2/2012, 108.

⁷ M.Štanić, „Sport(isti) i osiguranje“, *Naknada štete i osiguranje*, Zrenjanin, 2017, 490.

⁸ M.Čurković, „Pravo osiguranja u sportu“, *Uvod u sportsko pravo*, Inženjerski biro, Zagreb, 2009, 216.

lica, je da osiguranicima naknađuju gubitke koji bi ovi mogli, odnosno koje su pretrpeli zbog ostvarenja ugovorenih osiguranih slučajeva na svojoj imovini ili materijalnim interesima osiguranika. Najvažnije svojstvo po kom se osiguranje od odgovornosti razlikuje od ostalih imovinskih osiguranja je što se teško može utvrditi vrednost osiguranje stvari.

Pored ove vrste osiguranja u sportu se javlja i osiguranje od profesionalne odgovornosti (sportskih trenera, menadzera itd), osiguranje od posledica nesrećnog slučaja, kao i osiguranje imovine.

2. Pojam sportske priredbe i njenog organizatora

Kako bismo uopšte mogli da govorimo o odgovornosti i osiguranju od te odgovornosti organizatora sportske priredbe, neophodno je najpre utvrditi šta je sportska priredba i koja lica se smatraju njenim organizatorom. Sportska priredba jeste određeni, planski pripremljen i sproveden, vremenski ograničen sportski događaj, za koji postoji javni interes i na kojem učestvuje više sportista.⁹ Za njenu organizaciju neophodno je da organizator ima obezbeđen odgovarajući objekat, odnosno prostor, opremu, stručne i druge radnike i da ispunjava druge uslove u skladu sa zakonom i sportskim pravilima. Sportske priredbe su sportska takmičenja i sportske manifestacije. Zakon o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama pravi razliku između sportske priredbe i sportske priredbe povećanog rizika. Organizator sportske priredbe proglašava sportsku priredbu povećanog rizika na osnovu akta nadležnog sportskog saveza ili na preporuku Ministarstva kad posebne okolnosti ukazuju da na njoj može doći do nasilja ili nedoličnog ponašanja gledalaca.¹⁰ Takođe, zakon predviđa niz obaveza za organizatora sportske priredbe povećanog rizika, kao i ograničenja u pogledu mesta prodaje ulaznica, evidencije prodaje ulaznica, kao i sportskog objekta gde se priredba održava. Vreme održavanja sportske priredbe se određuje kao vremenski interval od dva časa pre početka sportske priredbe do dva časa nakon njenog završetka, odnosno, kad se održavaju sportske priredbe povećanog rizika, vremenski interval od četiri časa pre početka sportske priredbe do četiri časa nakon njenog završetka.¹¹ Ovo pitanje je takođe od izuzetnog značaja za utvrđivanje odgovornosti organizatora, pa samim tim i osiguranje te odgovornosti.

Pojam organizatora sportske priredbe u domaćem zakonodavstvu regulišu 2 zakona: Zakon o sportu i Zakon o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama. Najpre, Zakon o sportu definiše organizatora sportske priredbe kao lice koje na sopstvenu odgovornost odlučuje o organizovanju i sprovođenju određene sportske priredbe, njome upravlja i vodi je, u skladu sa zakonom i sportskim pravilima.¹² Dalje, Zakon o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja

⁹ Zakon o sportu, član 3, st 1, tačka 21.

¹⁰ Zakon o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama, *Sl. glasnik RS br. 67/2003, 101/2005 - dr. zakon, 90/2007, 72/2009 - dr. zakon, 111/2009, 104/2013 - dr. zakon i 87/2018.*, čl. 10.

¹¹ Zakon o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama, Čl. 2, st. 3.

¹² Zakon o sportu, član 3, st. 1, tačka 27

na sportskim priredbama definiše organizatora sportske priredbe kao sportski savez, sportsko društvo, sportska organizacija - klub, drugo pravno ili fizičko lice koje se stalno ili povremeno bavi organizacijom sportskih priredbi, odnosno koje je preuzelo organizovanje određene sportske priredbe, ili vršenje određenih poslova u organizovanju sportske priredbe.¹³ Na ovaj način se proširuje krug lica koji se smatraju organizatorom, a samim tim i lica koja mogu zaključiti ugovor o osiguranju od odgovornosti. Naime, česte su situacije da lokalne samouprave, škole za svoje djake, poslodavci za svoje zaposlene itd organizuju sportske priredbe u kom slučaju bi ova lica takođe imala interes da zaključe ugovor o osiguranju od odgovornosti.

Danas praktično nema organizatora sportskog takmičenja koji nije suočen sa određenim rizicima. Uzroci tome se nalaze pre svega u tome što takmičenjima koja se organizuju prisustvuje sve veći broj ljudi, ali i stanju po kojem mesta i objekti sportskih takmičenja postaju prava arena socijalnih opuštanja i prostori gde se sve strasti oslobađaju.¹⁴

Zakon predviđa niz obaveza organizatora, a sve to u cilju sprečavanja nereda i kao prevenciju od nastanka štete na sportskoj priredbi. On je dužan da obrazuje odgovarajuću redarsku službu ili da angažuje pravno lice ili preduzetnika radi obavljanja poslova fizičkog obezbeđenja i održavanja reda na sportskoj priredbi. Prilikom održavanja međunarodnih sportskih priredaba, sportskih priredaba povećanog rizika ili sportskih priredaba najvišeg ranga nacionalnih ekipnih sportskih takmičenja je dužan da, za obavljanje poslova redarske službe, angažuje pravno lice ili preduzetnika za vršenje poslova privatnog obezbeđenja.¹⁵

Takođe, Zakon o sportu predviđa još obaveze da:

- 1) osigura nesmetano i bezbedno održavanje sportske priredbe;
- 2) preduzme mere koje omogućavaju predupređenje rizika nastanka štete za sportiste, gledaoce i druge učesnike sportske priredbe i treća lica (upozorenja, isticanje zabrana, davanje obaveštenja i uputstava i sl.), kao i mere kojima se na povećane rizike utiče (bezbednost sportskog objekta, ispravnost i adekvatnost instalirane i druge opreme, obezbeđenje hitne medicinske pomoći, odvijanje manifestacije u skladu sa propozicijama i dr.);
- 3) preduzme potrebne bezbednosne mere za sprečavanje nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama i mere za sprečavanje drugih negativnih pojava u sportu, u skladu sa zakonom i sportskim pravilima;
- 4) preduzme potrebne mere za sprečavanje dopinga na sportskoj priredbi, u skladu sa zakonom i sportskim pravilima;
- 5) preduzme potrebne mere zaštite prirode i životne sredine, odnosno mere kojima će se predupređiti, smanjiti i otkloniti eventualni nepovoljni uticaji na prirodne vrednosti i životnu sredinu;

¹³ Zakon o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama, čl. 2, st. 2.

¹⁴ D. Vejnović, „Mladi i nasilje u sportu u Republici Srpskoj – Bosni i Hercegovini i obezbeđenje sportskih događaja.“, *Banja Luka: Evropski defendologija centar za naučna, politička, ekonomska, sociološka i kriminološka istraživanja*, 183, navedeno prema Radovan Ilić, Branko Bošković, Goran Radovanović, „Upravljanje rizicima na sportskim takmičenjima“, *SPORT- nauka i praksa*, 2013, 48-49.

¹⁵ Zakon o sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama, čl. 8.

6) prijavi održavanje sportske priredbe u skladu sa propisima kojima se uređuje javno okupljanje građana¹⁶. Iako je regulisanje obaveza organizatora izuzetno značajno za prevenciju nastanka štete za učesnike i gledaoce, u domaćem zakonodavstvu mnoge od njih su definisane na uopšten i nejasan način.

Organizator sportske priredbe odgovara za štetu koja nastane sportistima, gledaocima i drugim učesnicima sportske priredbe i trećim licima zbog nepoštovanja ovih obaveza, u skladu sa opštim pravilima o odgovornosti za prouzrokovanu štetu. Međutim, neretke su situacije u kojima organizator nije napravio nikakve propuste u organizaciji, ali šteta nastaje zbog same činjenice da je organizator okupio na jednom mestu veliki broj ljudi, pa je samim tim i veća verovatnoća od nastanka štete. Iskustvo je pokazalo da opasnost od nastanka štete raste u slučajevima kada se veći broj ljudi okupio zbog sportske priredbe u odnosu na ostale slučajeve okupljanja većeg broja ljudi na jednom mestu (npr pozorišna predstava, bioskop, koncert).

Jasno je, dakle, da je organizator sportske priredbe osoba koja je odgovorna za ceo sportski događaj i koja je preduzela sve potrebne mere u cilju organizovanja nekog sportskog takmičenja – kako ono što se odnosi na omogućavanje odvijanja samog takmičenja, tako i ono što se odnosi na pristup gledaocima i njihov smještaj u svrhu gledanja takmičenja.¹⁷ Obzirom na rizik koji sa sobom nosi organizovanje jedne sportske priredbe nesumljiv je interes kako organizatora, tako i učesnika i ostalih trećih lica za zaključenje ugovora o osiguranju od odgovornosti organizatora.

3. Odgovornost organizatora sportske priredbe u domaćem zakonodavstvu

Tokom održavanja sportske priredbe kao što smo više puta naglasili štetu mogu pretrpeti kako sami učesnici, tako i treća lica, gledaoci. Ove kategorije lica imaju različit tretman u pogledu naknade štete, u tom smislu što kod učesnika u sportu, pravo na naknadu štete ne obuhvata onu štetu koja je u skladu sa sportskim pravilima rezultat uobičajenih opasnosti i rizika bavljenja određenom sportskom aktivnošću, odnosno obavljanja određenog stručnog rada u sportu.¹⁸ Kako bi se obezbedio od ove vrste štete, učesnik može zaključiti ugovor o osiguranju od posledica nesrećnog slučaja, a čak je zakonom za određenu kategoriju sportista propisana obaveza za sportske organizacije da zaključe ovakvu vrstu ugovora.

Organizator sportske priredbe može odgovarati po dva osnova, jedan je odgovornost organizatora za štetu nastalu usled propusta učinjenih prilikom same organizacije priredbe, a drugi je za štetu nastalu usled izvanrednih okolnosti. Prvi vid odgovornosti, propisan je Zakonom o sportu, u kojem je navedeno da organizator sportske priredbe odgovara za štetu koja nastane sportistima, gledaocima i drugim učesnicima sportske priredbe i trećim licima zbog nepoštovanja propisanih obaveza organizatora, u skladu sa opštim pravilima o odgovornosti za prouz-

¹⁶ Zakon o sportu, čl. 157.

¹⁷ I. Gliha, „Izvanugovorna odgovornost za štetu nastalu u sportu“, *Uvod u sportsko pravo*, Inženjerski biro, Zagreb, 2009., 209, navedeno prema D. Klasiček, „Odgovornost organizatora za štetu nastalu na sportskom natjecanju“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, 2/2019, 357-358, fn. 13.

¹⁸ Zakon o sportu, čl. 23, st 2.

rokovanu štetu. Organizatoru se u odgovornosti pridružuje i nadležni nacionalni granski sportski savez koji je dao saglasnost, odnosno dozvolu ili naložio da se određena sportska priredba održi iako nisu bili ispunjeni svi propisani uslovi, pa je solidarno odgovoran sa organizatorom za štetu koju na sportskoj priredbi pretrpi neko od učesnika sportske priredbe ili treće lice usled propusta u organizaciji.¹⁹ Drugi vid odgovornosti odnosi se na situacije kada je organizator preduzeo sve potrebne mere, ali je šteta ipak nastala, pa je Zakonom o obligacionim odnosima propisano da organizator okupljanja većeg broja ljudi u zatvorenom ili na otvorenom prostoru odgovara za štetu nastalu smrću ili telesnom povredom koju neko pretrpi usled izvanrednih okolnosti koje u takvim prilikama mogu nastati, kao što je gibanje masa, opšti nered i slično.²⁰

Posebno je pitanje da li gledalac samim svojim dolaskom na sportsku priredbu pristaje na rizik od štete koja na takvom događaju može nastati. Radi li se u tom slučaju o pristanku oštećenika na štetnu radnju, što je jedan od razloga za isključenje protivpravnosti štetne radnje. U teoriji se zauzimaju različiti stavovi po ovom pitanju. Postoji mišljenje da gledaoci ne pristaju na rizik od štete nastale kao posledica sporta, pa organizator ili drugo lice koje bi trebalo da odgovara za štetu nastalu na takvom događaju neće moći da se oslobodi od odgovornosti navodeći da postoji razlog za isključenje protivpravnosti koji se ogleda u pristanku oštećenika. Ovaj stav je utemeljen na gledištu da, s obzirom na to da posmatrač priredbe nije njen učesnik i ne mora poznavati pravila održavanja takmičenja, samim svojim dolaskom ne prihvata rizike koji iz njega mogu proizaći. Drugi stav je da gledaoci samim svojim prisustvom pristaju na očigledno nužan rizik koji proizilazi iz sportskog takmičenja.²¹

Ovakvim zakonskim rešenjem mnoga pitanja nisu regulisana, a sve je prepušteno sudovima da od slučaja do slučaja rešavaju, što stvara prevelike rizike da slične situacije budu rešene na sasvim različite načine. Kada je u pitanju prvi slučaj odgovornosti organizatora, mnoge mere koje organizator treba da preduzme su previše uopštene i nedovoljno razjašnjene. Kao primer navedenog se može uzeti odredba koja navodi da organizator treba da osigura nesmetano i bezbedno održavanje sportske priredbe, ne pojašnjavajući dalje na koji način organizator treba da preduzme navedene mere. Takođe, kao jedna od mera za sprečavanje nasilničkog ponašanja je predviđena dužnost organizatora da angažuje redarsku službu, pa se usled nepreciziranja ove odredbe dešava da nema nikakve odgovornosti organizatora, jer je on ispunio svoju obaveznu i time preduzeo neophodne mere, iako bi šteta bila predupređena samo da je angažao veći broj ljudi koji su zaduženi da se staraju o bezbednosti. Kada je u pitanju drugi slučaj odgovornosti, zakonodavac je exempli causa naveo gibanje mase i opšti nered kao izvanredne okolnosti usled kojih je organizator odgovoran za potencijalnu štetu. Međutim, da okupljanjem većeg broja ljudi na jednom prostoru uvek predstavlja rizik za dolazak do uzbune, tuče među navijačima, eksplozije, dima prilikom korišćenja navijačkih rekvizita, bacanja predmeta sa tribina

---

¹⁹ Zakon o sportu, čl. 153. st 2,3

²⁰ Zakon o obligacionim odnosima, *Sl. list SFRJ*, br. 29/78, 39/85, 45/89 - odluka USJ i 57/89, *Sl. list SRJ* br. 31/93 i *Sl list SCG* br. 1/2003 - *Ustavna povelja*, čl. 181.

²¹ D.Klasiček, 362-363.

na stadion i sl²² potvrđuje deo obrazloženja iz presude Vrhovnog suda Srbije donete još 1957. godine, koji glasi: „Poznato je da pod određenim uslovima velike mase ljudi sabijene na jednom određenom prostoru, pod uslovom da nisu podvrgnuti na tom skupu određenoj disciplini – vojnoj ili slično – mogu same po sebi, pod određenim uslovima, da predstavljaju opasnost za pojedince iz tako okupljene mase, ili za druga lica van te mase.“²³ Kao što smo već pomenuli, nesporno je da stepen verovatnoće da se dođe do nereda u pozorištu, bioskopu ili na sportskoj priredbi ipak nije isti. O navedenom svedoče i zvanični podaci iz marta 2009. godine, koji su na zahtev Instituta za uporedno pravo iz Beograda, u vidu izveštaja, pripremljeni u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srbije (MUP RS). U izveštaju MUP RS, pored ostalog, navedeno je da je od 1. jula 2003. godine pa do 31. decembra 2008. godine podneto 1.115 krivičnih prijava zbog krivičnog dela nasilničkog ponašanja na sportskoj priredbi.²⁴ Uzimajući u obzir ovakve statističke podatke, postavlja se pitanje da li se onda nasilničko ponašanje na sportskoj priredbi uopšte može podvesti pod izvanrednu okolnost zbog koje bi organizacija odgovarala? Osim navedenog, važno je uočiti i to da je organizator sportske priredbe odgovoran samo za štetu koja se ogleđa u smrti ili telesnoj povredi, ali ne i za imovinsku štetu koja usled takvog ponašanja nastane na sportskim objektima i njihovoj opremi.

Dodatni problem koji se može javiti u praksi je što čak i ako se utvrdi odgovornost organizatora priredbe, najčešće će postojati nemogućnost oštećenog da naplati potraživanje. U statutima najvećeg broja domaćih sportskih organizacija one se definišu kao dobrovoljna, nevladina, nepolitična i neprofitna sportska organizacija, osnovana, kao udruženje, radi organizovanog bavljenja određenom sportskom aktivnošću, a kako su organizatori sportskih priredbi najčešće sportske organizacije, osnovano je zaključiti da zbog svog neprofitnog karaktera najčešće ne bi imala dovoljno sredstava da nadoknade štetu.

4. Osiguranje od odgovornosti organizatora sportske priredbe kao mehanizam njegove zaštite i zaštite oštećenih lica u uporednom pravu

Problem solventnosti organizatora priredbe za naknadu štete je u uporednom pravu uočen i rešava se na dva načina. Kao što je već navedeno, komercijalizacija sporta, u mnogim zemljama dovela je do transformacije u privrednu delatnost i posebnu vrstu industrije. Usled navedenog, sportske organizacije su privatizovane, a pozitivan uticaj je taj što privatni vlasnici sigurno imaju veći interes da ulažu u sportsku delatnost kako bi ostvarili zaradu, a samim tim imaju i razloge da u znatno većoj meri zaključuju ugovore o osiguranju imovine (sportske infrastrukture) ali i ugovor o osiguranju od odgovornosti kako bi se osigurali od rizika poslovanja u toj oblasti i kako bi zaštitili svoje investicije.²⁵

---

²² D.Klasiček, 356.

²³ Presuda Vrhovnog suda Narodne Republike Srbije, Gž. 1735/57 od 13.6.1957, Zbirka sudskih odluka, knj. 2, sv. 2, str. 107

²⁴ D.Šuput, 2012, 107-122

²⁵ D.Šuput, „Komercijalizacija sporta povlači potrebu za polisama“, *Osiguranje*, Beograd, 365/2016, 29.

Drugi način je uvođenje zakonske obaveze organizatora sportske priredbe da zaključi ugovor o osiguranju od odgovornosti. Međutim, iako svakodnevno raste broj obaveznih osiguranja od odgovornosti, kada je reč o sportu, takva praksa još uvek nije u dovoljnoj meri zaživela. Veliki značaj i doprinos u razvoju obaveznog osiguranja u sportu ima Zakon o sportu Francuske²⁶ koji je donet 1984. godine, a režim obaveznog osiguranja je uveden još 1962. godine

zahvaljujući odlukama donetim od strane nadležnog ministarstva.²⁷ Ovaj zakon usvaja režim opšteg obaveznog sportskog osiguranja, što govori u prilog tome da svest o značaju i razvoju sporta, a samim tim i rizika koje on sa sobom nosi ova zemlja prepoznaje već više od pedeset godina. Članom 321-1 Zakona o sportu određuje se da su udruženja, društva i sportske federacije, u funkciji vršenja njihovih aktivnosti, prethodno dužni da zaključe ugovor o osiguranju kojim se pokriva njihova građanska odgovornost. Ista obaveza je predviđena i za organizatore sportskih manifestacija²⁸, kao i lica koja organizuju odgovarajuću sportsku ili fizičku obuku zainteresovanih.²⁹ Osiguranje pruža zaštitu sportskim grupama i organizatorima, ali i legalnim predstavnicima sportskih udruženja, sudijama, osobama koje neposredno praktikuju sportske aktivnosti, bez obzira da li to čine redovno ili povremeno³⁰, pokrivajući na taj način osiguranjem kako aktivnosti koje su direktno vezane za takmičenje, tako i one koje se odnose na administrativno funkcionisanje sportskih subjekata.³¹ Sportska organizacija, koja ne izvrši zakonsku obavezu i ne zaključi ugovor o osiguranju, snosi krivične i imovinske sankcije. Ukoliko odgovorna lica ne zaključe ugovor o osiguranju, biće novčano kažnjena u iznosu od 7.500 evra i zatvorskom kaznom u trajanju od šest meseci. Takođe, lice koje je pretrpelo štetu, imaće pravo da od sportske organizacije zahteva isplatu naknade koju bi inače bio dužan da isplati osiguravač.³² Osiguranje obuhvata telesne, materijalne i nematerijalne štete koje nastaju kao posledica vršenja sportskih aktivnosti, uz mogućnost da ugovor sadrži klauzule kojima se isključuje obaveza osiguravača da nadoknadi štetu. Za štetu koju je osigurano lice namerno prouzrokovalo, osiguravač ne odgovara.³³

Pored Zakona o sportu Francuske, značajan pravni osnov za razvoj regulative u ovoj oblasti predstavlja Direktiva EU 2006/123³⁴ koja sadrži pravilo kojim se omogućuje uvođenje odgovarajućih sredstava obezbeđenja, kao što su ga-

²⁶ Code du sport

²⁷ M. Mićović, 744.

²⁸ Čl. 331-9 Zakona o sportu Francuske, [²⁹ Čl. 321-7 Zakona o sportu Francuske, \[³⁰ F. Buy i dr., *Droit de sport*, Paris, 2009, 699, navedeno prema M. Mićović, 744, fn. 15.\]\(https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?sessionId=188929208583F27A03464609709E6402.tplgfr41s_1?idSectionTA=LEGISCTA000006151574&cid-Texte=LEGITEXT000006071318&dateTexte=20180415, 20.06.2019.</p></div><div data-bbox=\)](https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?sessionId=188929208583F27A03464609709E6402.tplgfr41s_1?idSectionTA=LEGISCTA000006151574&cid-Texte=LEGITEXT000006071318&dateTexte=20180415, 20.06.2019.</p></div><div data-bbox=)

³¹ F. Buy i dr., 702, navedeno prema M. Mićović, 744, fn. 17.

³² F. Buy i dr., 701, navedeno prema M. Mićović, 744, fn. 19.

³³ F. Buy i dr., 703, navedeno prema M. Mićović, 745, fn. 20.

³⁴ Direktiva 2006/123/EZ o uslugama na unutrašnjem tržištu, [478](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32006L0123&from=EN, 20.06.2019.</p></div><div data-bbox=)

rancija, jemstvo ili osiguranje od profesionalne odgovornosti (primereno prirodi i stepenu rizika), kada se radi o uslugama čije pružanje izaziva direktan i poseban rizik za zdravlje ili sigurnost primalaca usluga ili trećih lica, odnosno za finansijsku sigurnost primalaca usluga (potrebno je da opasnost direktno proizilazi iz usluge koja se pruža, da je takve prirode da može da izazove smrt ili ozbiljne telesne povrede).³⁵ Dakle, ovo pravilo se može primeniti i na sportske usluge.

Posebno mesto u osiguranju od odgovornosti kod sporta zauzimaju tzv. ekstremni sportovi, kod kojih je rizik nastanka štete najveći, pa u praksi nosioci sportskih aktivnosti nisu spremni da zaključe ugovor o osiguranju, zbog povećane premije koju treba platiti, ali često ni osiguravači, zbog neisplativosti, nisu spremni da ponude takve polise.³⁶ Iz navedenih razloga u poslednje vreme se primećuje tendencija propisivanja obaveznog osiguranja od odgovornosti.³⁷

Kao što se vidi iz navedenog pravni osnovi za razvoj regulative u ovoj oblasti postoje. Međutim, u Srbiji, a i zemljama regiona ovo osiguranje je još uvek nedovoljno razvijeno.

5. Nedostaci osiguranja od odgovornosti organizatora sportske priredbe u Srbiji

Zakon o sportu ne predviđa nijedan slučaj obaveznog osiguranja, već samo normira slučajevne odgovornosti za štetu. U tom smislu, Zakon pravi razliku između odgovornosti za štetu koju pretrpi sportista i sportski stručnjak ili je navedena lica prouzrokuju drugom licu³⁸ i odgovornost organizatora sportske priredbe za štetu koja nastane sportistima, gledaocima, drugim učesnicima sportske priredbe i trećim licima.³⁹

Pored činjenice da je u Srbiji osiguranje od odgovornosti u oblasti sporta još uvek dobrovoljno javljaju se i drugi problemi za ostvarenje ove vrste osiguranja. Kod nas, a ni u ostalim zemljama regiona još uvek ne postoje specijalizovana osiguravajuća društva koja se bave isključivo osiguranjem u oblasti sporta, dok je to u nekim zemljama odavno praksa. Još 1986. u Australiji je osnovan poseban *LLyodov* sindikat 3334 *Sportcover* za osiguranje sportskih rizika, koji je vrlo brzo proširio delatnost na Veliku Britaniju, Novi Zeland i Evropsku uniju. Bavi se osiguranjem svih mogućih sportova, od badmintona preko fudbala, rukometa, košarke, do jedrenja, stonog tenisa, gimnastike, različitih borilačkih sportova. Obuhvaćeni su i profesionalni i amaterski sport. U vrlo kratkom vremenu sindikat je uspeo da osigura više od dva miliona sportista. U Francuskoj postoji već dugo posebno specijalizovano osiguravajuće društvo za sportske rizike pod nazivom *Mutuell national des sports/Azur*, koje uprkos tome što se i drugi osiguravači bave osiguranjem sporta ima najviše zaključenih ugovora o osiguranju.

³⁵ M.Mićović, 745.

³⁶ M.Proso, „Sportsko osiguranje“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, br. 2/2010, 421.

³⁷ L.Belanić, „Ugovor o osiguranju od odgovornosti organizatora sportskog natjecanja“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, br. 4/2011, 854.

³⁸ Zakon o sportu, čl. 23, st.2.

³⁹ Zakon o spotu, čl. 157.

Takođe je i u Nemačkoj sastav osiguranja jako dobro razvijen i sportski savezi imaju sklopljene okvirne ugovore za sve svoje članove.⁴⁰ U Velikoj Britaniji raste broj osiguravača specijalizovanih za osiguranje sportista, sve je više zaposlenih i uvećava se imovina u toj oblasti. Na tržištu više od dve decenije posluje osiguravač *Bluefin Sport*, kojem klijenti iz sportskog sveta godišnje povere premije vredne po nekoliko miliona funti. U portfelju imaju amaterske i profesionalne sportske klubove i ugovore o osiguranju vrhunskih sportskih asova.⁴¹

Osiguravajuća društva u Srbiji često nisu spremna da zaključe ugovor o osiguranju od odgovornosti organizatora uzimajući u obzir velki broj navijačkih grupa koji često izazivaju neredne na sportskim priredbama. Kao što je već pomenuto, moguće je da iako organizator sportske priredbe preduzme sve zakonima propisane mere koje treba da dovedu do bezbednog održavanja sportske priredbe ipak dođe do povređivanja učesnika, posetilaca ili trećih lica i nastanka štete za njih. Iz tog razloga, organizator sportske priredbe se i odlučuje da zaključi ugovor o osiguranju tj odlučuje se da se osigura od odgovornosti, a kako bi u slučaju nastanka štete štetu naknadio iz svote osiguranja. Zbog tog realnog rizika, on i pristaje da na osnovu ugovora o osiguranju plaća premiju osiguravaču, tj. da plaća naknadu za obezbeđenje osiguravajuće zaštite. Međutim, ne treba gubiti iz vida da je ovo osiguranje kod nas dobrovoljno i da volja za zaključenje ugovora o osiguranju mora postojati i na strani osiguravajućeg društva koje mora da prepozna svoj poslovni, tj. finansijski interes za zaključenje takvog ugovora o osiguranju. Poslednjih desetak godina, situacija s učestalošću i intenzitetom huliganskog ponašanja navijača na fudbalskim utakmicama takva je da je prouzrokovanje materijalne štete na sportskom objektu i povređivanje većeg broja posetilaca fudbalskih utakmica gotovo izvesno na svakoj većoj utakmici. Na taj način se gubi element aleatornosti ugovora o osiguranju i interes osiguravajućih društava da zaključuju takve ugovore o osiguranju, pošto s velikom izvesnošću mogu očekivati nastupanje osiguranog slučaja i svoj finansijski gubitak. Usled problema navijačkog nasilja gasi se interes osiguravajućih društava da zaključuju ugovore o osiguranju.⁴² Međutim, treba imati u vidu da je huligansko ponašanje učestalo isključivo na fudbalskim i eventuslano košarkaškim utakmicama, a sportske priredbe obuhvataju mnogo širi krug događaja. Iz tih razloga se ne može govoriti da interes za zaključenje ugovora na strani osiguravača nikada ne postoji. Problem nastaje i iz razloga što još uvek ne postoje osiguravajuća društva specijalizovana isključivo za osiguranje u oblasti sporta, pa samim tim ni zaposleni u istim koji su usmereni u potpunosti na navedeno osiguranje. Daljom njihovom edukacijom kao i specijalizacijom pojedinih osiguravajućih društava isključivo za sportsko osiguranje omogućila bi se adekvatnija zaštita, pogotovo obzirom na različitost rizika koji svaki sport sa sobom nosi. Na ovaj način bi osiguravajuća društva specijalizovana za osiguranje u oblasti sporta, kao i lica edukovana za ovu vrstu osiguranja mogla u svakom konkretnom slučaju da procenjuju rizik koji

⁴⁰ M.Čurković, „Mnogo rizika, malo osiguranja“, *Svijet osiguranja*, br. 2/2007, 49.

⁴¹ „Bluefin sport“ ekspert za osiguranje sportista, list kompanije Dunav osiguranje, br. 361/2013, 10., <https://www.dunav.com/wp-content/uploads/2016/11/Casopis-Osiguranje-361.pdf>, 15.06.2019.

⁴² D. Šuput, 2012, 117.

određena sportska priredba nosi sa sobom i u skladu sa tim određuju i premiju osiguranja koju je ugovarač osiguranja dužan da plati.

6. Zaključak

Iako bi se uvođenjem zakonske obaveze organizatora priredbe da zaključi ugovor o osiguranju rešilo pitanje solventnosti organizatora i obezbedila naplata potraživanja od strane oštećenog, ipak postoje mnogi problemi koje je neophodno prethodno rešiti. Donošenjem Zakona o sportu i njegovim unapređenjem u poslednje dve decenije uočen veliki pomak kada je u pitanju zakonska regulativa u oblasti sporta, ali mnoga pitanja i dalje ostaju nerazjašnjena, a mnoga i neregulisana. Ostalo je mnogo prostora za razvoj regulative u ovoj oblasti i mesta za proširenje odgovornosti organizatora sportskih priredbi. Takođe, praksa je pokazala da su neredi na priredbama i dalje neretka pojava, a upravo je to najveća prepreka, pre svega, za interesovanje osiguravajućih društava da zaključe ugovor o osiguranju od odgovornosti sa organizatorom priredbe, nadalje, za njihov razvoj i pojavu specijalizovanih društava za pojedine oblasti sporta, a tek onda za uvođenje zakonske obaveze sportskih organizacija na zaključenje ovakvih ugovora.

* * *

LIABILITY AND INSURANCE OF THE ORGANIZER OF THE SPORTS EVENT

Summary

Sport is an unavoidable part of human life, whether it is a form of entertainment, recreation or professional activity. However, although it has a positive impact on psycho-physical development, it also carries with it high risks of damage caused by various injuries. Every sport carries with it a certain risk and therefore, on all types of sport events, an accident or damage to participants or other persons can occur. In many cases organizer of the sport event will not be able to pay the damage. In that situation if he has a liability insurance, the organizer is protected against claims that can seriously jeopardize his solvency, and the participants and other damaged persons are sure that their damage will be compensated.

In the first part of the paper, the authors explain what is considered a sport event and which person is considered as its organizer, while the second part deals with the issue of liability of the organizer of a sports event in domestic and comparative law, with a critical overview of the domestic law solution and proposals for improving this insurance in Serbia.

Keywords: sport, organizer of sports events, liability insurance, sports event